

Monika Požek

PLESNO IZOBRAŽEVANJE ZA INVALIDE IN LJUDI S POSEBNIMI POTREBAMI ALI BREZ NJIH – INKLUZIVNI PLES V EVROPI IN PRI NAS

Posebne potrebe, oviranost, invalidnost, hendikepiranost, primanjkljaji in kar je še podobnih oznak – čeprav poznana in vsenavzoča stvarnost v našem vsakdanu – še vedno zbudijo pozornost in pritegnejo poglede. Ali ples lahko pomaga spremeniti identiteto invalida, ki ima prizvok »primanjkljaja«, »manka«, »nepolnega«, in ali lahko inkluzivno plesno izobraževanje izboljša komunikacijo med invalidno in neinvalidno skupnostjo?

V Evropi je vedno več plesnega izobraževanja, ki podpira inkluzivni ples (*integrated ali inclusive dance*)¹ za invalidne in neinvalidne plesalce ter plesalce s posebnimi potrebami. Po letih dela v tujini ter ukvarjanja s plesalci s posebnimi potrebami in plesalci na invalidskih vozičkih sem spoznala veliko profesionalcev in plesnih skupin, ki se že dolgo ukvarjajo z inkluzivnim plesom. Znane so plesne skupine modernega plesa za vse ciljne skupine ne glede na plesno predznanje (na primer CandoCo London, Tanzfaehig, DanceAbility Finska, DanceAbility Avstrija, Danza Mobile ...). Ponujajo plesne delavnice, treninge in večinoma imajo tudi profesionalno plesno skupino, s katero nastopajo. Sestava skupin je zelo raznolika: plesalci na vozičkih, slepi, gluhi, s posebnimi potrebami in že samo ime »inkluziven« pove, da so odprti za širok spekter ljudi, ki jih zanima ples.

Nekatere inkluzivne plesne skupine poudarjajo terapevtsko stran in sledijo rehabilitacijski plesni metodi. Tu je ples kot psihoterapija – uporaba giba in plesa za izboljšanje telesnega in duševnega zdravja. Znana je metoda plesne terapije Marie Fux, biodanza oziroma plesna terapija (*Dance-Movement Therapy*). Najdaljšo plesno tradicijo za invalide ima ples na vozičkih (*Wheelchair Dancing*), ki je ime za družabni ples v parih. V Sloveniji imamo zelo močan Plesni Klub Zebra, ki promovira tovrstno dejavnost.

Cilji teh skupin so različni. Nekateri želijo vzpostaviti most med invalidnimi in neinvalidnimi plesalci ali pa ponujajo izključno ples kot umetniško izražanje in možnost, da se vključi kdorkoli. Inkluzivno plesno izobraževanje želi v prvi vrsti ponuditi kakovostne

¹ Integrated – enoten, sestavljen; inclusive – všteven; ki vključuje.

plesne treninge, možnost gibanja in umetniškega izražanja za invalide in šele potem poučarjati invalidnost kot drugačnost.

FESTIVAL MEETSHAREDANCE

Društvo MeetShareDance² je bilo ustanovljeno z namenom povezovanja in sodelovanja skupin, ki se ukvarjajo s plesnim izobraževanjem za invalidno populacijo, ter ustvariti mrežo za inkluzivno plesno skupnost. Ponuditi platformo na mednarodni ravni, kjer se bodo vzpostavile nove oblike sodelovanja in povezovanja navadnih in inkluzivnih plesnih skupin.

Eden izmed projektov društva je tudi festival MeetShareDance, štiridnevni mednarodni plesni dogodek, ki promovira in ustvarja mednarodno plesno mrežo za posameznike in skupine inkluzivnega plesa. Osredotoča se na moderni ples, vendar je odprt tudi za vse druge tehnike gibanja in stile, ki so primerni tako za invalidne plesalce kot tudi plesalce s posebnimi potrebami ali brez njih.

Festival MeetShareDance je bil prvič organiziran leta 2012 v okviru španskega društva MeetShareDance v Madridu. Združil je plesalce in učitelje, ki se ukvarjajo z inkluzivnim plesom tako v Španiji kot v Evropi. Na voljo so bile delavnice inkluzivnega flamenka, tudi plesne terapije po metodi Marie Fux, japonska plesno-gledališka tehnika butoh in moderne tehnike. Prireditve se je udeležilo več kot 20 učiteljev in plesalcev iz desetih držav. V letu 2013 smo ga ponovno organizirali v Madridu, povečalo se je zanimanje in tudi število udeležencev. Čeprav smo pričakovali več udeležbe iz Španije, je bila mednarodna zasedba močnejša. Prišli so tudi plesalci in učitelji iz Slovenije. V prihodnosti želimo, da bi festival vsako leto obiskal drugo evropsko mesto in se s tem približal ne samo lokalnim plesalcem, temveč tudi lokalni skupnosti in učenju plesa v skupnosti.

Pomembna lastnost tega dogodka je netekmovalnost. Festival temelji na različnih vrstah medsebojnega učenja, izmenjavi izkušenj o novostih na področju inkluzivnega plesa. Ponuja kakovostne plesne delavnice, plesne nastope in videoprojekcije. Želimo, da postane podlaga za nadaljnja mednarodna sodelovanja na področju inkluzivnega plesa in plesnih trendov. Sodelovanje z različnimi koreografi in profesionalci na področju plesa vedno odpre nove možnosti za ustvarjanje in učenje.

FESTIVAL MEETSHAREDANCE LETOS V SLOVENIJI

Letos smo se povezali s slovenskim Zavodom OdtiZ in se odločili pripeljati festival v Slovenijo.³ Zgodil se bo v Ljubljani od 8. do 11. maja v prostorih Kazine v Gerbičevi ulici. Ponudil bo delavnice domačih in tujih plesnih učiteljev inkluzivnega plesa ter tudi kratko predstavo na prostem in v izbranem gledališču, odprtem za vso javnost. Tako želimo inkluzivni ples predstaviti tudi širši javnosti.

2 <http://meetsharedance.com/>

3 <http://www.pkzebra.si/>

Festival omogoča promocijo plesa in plesne raznolikosti za invalidne plesalce in plesalce s posebnimi potrebami ter ponuja mednarodno prepoznavnost slovenskih učiteljev in plesalcev, ki se ukvarjajo z inkluzivnim plesom. Prav tako pa se želimo vključiti v lokalno skupnost in v ekipo organizatorjev povabiti tudi druge ustvarjalce, denimo fotografe, igralce in podobno.

Za plesalce je znano, da ne potrebujemo veliko besed, ples je naš jezik in najboljši način za sporazumevanje. To ponujamo tudi vsem drugim – ples in komunikacijo – pa naj bo na vozičku ali brez.